മാതാപിതാക്കൾ തങ്ങളുടെ കുട്ടികൾ എവിടെയാണെന്ന് അറിയാൻ അമിതമായ വ്യഗ്രത കാണിക്കുകയും അവരുടെ സർവചലനങ്ങളെയും നിയന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്താൽ അവർ സ്ഥലം കീഴടക്കാൻ മാത്രം പരിശ്രമിക്കും. എന്നാൽ വെല്ലുവിളികളെ നേരിടാൻ കുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കുകയും ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും തയ്യാറാക്കുകയും ചെയ്യാനുള്ള വഴി ഇതല്ല. സ്വാതന്ത്ര്യത്തിലും പക്വതയിലും മുഴുവനായ ശിക്ഷണത്തിലും യഥാർത്ഥമായ ആത്മീയനിയന്ത്രണത്തിലും വളരാൻ അവരെ സ്നേഹപൂർവ്വം സഹായിക്കുകയെന്നതാണണ് പ്രധാനപ്പെട്ട കാര്യം.

അധ്യായം 7

കുട്ടികളുടെ കൂടുതൽ നല്ല വിദ്യാഭ്യാസം

259. മാതാപിതാക്കൾ അവരുടെ കുട്ടികളുടെ ധാർമ്മിക വികസനത്തിൽ എപ്പോഴും സ്വാധീനം ചെലുത്തുന്നുണ്ട് - കൂടുതൽ നന്മയ്ക്കു വേണ്ടിയോ തിന്മയ്ക്കും വേണ്ടിയോ. അതിൽ നിന്നു ഒരു കാര്യം വ്യക്തമാകുന്നു. അതായത് അവർ അനുപേക്ഷണീയമായ ഈ ധർമ്മം ഏറ്റെടുക്കുകയും ബോധപൂർവം ആവേശത്തോടെ, യുക്തിപൂർവം സമുചിതമായി നിർവഹിക്കുകയും വേണം. കുടുംബങ്ങളുടെ വിദ്യാഭ്യാസധർമ്മം ഏറെ പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ്. അതു വർദ്ധമാനമായ തോതിൽ സങ്കീർണമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. അതുകൊണ്ട് അക്കാര്യം വിശദമായി ചർച്ച ചെയ്യാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

എവിടെയാണ് നമ്മുടെ കുട്ടികൾ?

260. കുടുംബങ്ങൾ, പിന്തുണയുടെയും മാർഗനിർദ്ദേശത്തിന്റെയും നയിക്കലിന്റെയും സ്ഥാനങ്ങളാകാതിരിക്കാൻ സാധ്യമല്ല, അവരെ സംബന്ധിക്കുന്ന രീതികളെക്കുറിച്ച് എത്രമാത്രം പുനർവിചാരം നടത്തിയാലും എത്രമാത്രം പുതിയ വിഭവങ്ങൾ കണ്ടെത്തിയാലും, കുട്ടികളെ എന്തിനെല്ലാം വിട്ടുകൊടുക്കാനാണ് തങ്ങൾ ആഗ്രഹിക്കുന്നതെന്ന് മാതാപിതാക്കൾ പരിഗണിക്കണം. താഴെപ്പറയുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ നിർബന്ധമായും കുട്ടികൾക്ക് ശ്രദ്ധ ആവശ്യമാണ്: ആരാണ് അവർക്ക് വിനോദം ലഭ്യമാക്കുന്നത്? ടെലിവിഷൻ വഴിയും ഇലക്ട്രോണിക്സ് യന്ത്രങ്ങൾ വഴിയും ആരാണ് അവരുടെ മുറിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നത്? അവരുടെ വിശ്രമവേളകളിൽ ആരോടൊപ്പമാണ് ചെലവഴിക്കുന്നത്? കുട്ടികളോട് സുപ്രധാനകാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി ലാളിത്യത്തോടും താത്പര്യത്തോടും കൂടി സംസാരിക്കാനും അവരുടെ സമയം വിനിയോഗിക്കാനുമുള്ള ഗുണപ്രദമായ മാർഗങ്ങൾ കണ്ടെത്താനും നാം സമയം ചെലവഴിക്കണം. എങ്കിൽ മാത്രമേ അവരെ അപകടങ്ങളിൽ നിന്നും രക്ഷിക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ. ജാഗ്രത എപ്പോഴും ആവശ്യമാണ്. അവഗണന ഒരിക്കലും ഉപകാരപ്രദമായിരിക്കുകയില്ല. അപകടസാധ്യതയെ നേരിടാൻ - ഉദാഹരണമായി അക്രമം, ദുരുപയോഗം അല്ലെങ്കിൽ മദ്യാസക്തി എന്നിവയെ നേരിടാൻ-തയ്യാറാകുന്നതിന് മാതാപിതാക്കൾ കുട്ടികളെയും കൗമാര പ്രായക്കാരെയും സജ്ജീകൃതരാക്കണം.

261. എന്നാലും അമിതവ്യഗ്രത വിദ്യാഭ്യാസമല്ല. ഒരു ശിശു അനുഭവിക്കേണ്ടിവരുന്ന എല്ലാ സാഹചര്യങ്ങളെയും നമുക്കു നിയന്ത്രിക്കാനാവുകയില്ല. 'സമയം സ്ഥലത്തേക്കാൾ വലുതാണ്'[291] എന്നത് ഇവിടെ സത്യമായി നിലകൊള്ളുന്നു. മറ്റുവാക്കുകളിൽ പറഞ്ഞാൽ സ്ഥലങ്ങൾ കീഴടക്കുകയെന്നതിനെക്കാൾ പ്രധാനപ്പെട്ട കാര്യം സാഹചര്യങ്ങളെ കണക്കിലെടുത്തു അവരെ സുസജ്ജമാക്കുകയെന്നതാണ്. മാതാപിതാക്കൾ തങ്ങളുടെ കുട്ടികൾ എവിടെയാണെന്ന് അറിയാൻ അമിതമായ വ്യഗ്രത കാണിക്കുകയും അവരുടെ സർവചലനങ്ങളെയും നിയന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്താൽ അവർ സ്ഥലം കീഴടക്കാൻ മാത്രം പരിശ്രമിക്കും. എന്നാൽ വെല്ലുവിളികളെ നേരിടാൻ കുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കുകയും ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും തയ്യാറാക്കുകയും ചെയ്യാനുള്ള വഴി ഇതല്ല. സ്വാതന്ത്ര്യത്തിലും പക്വതയിലും മുഴുവനായ ശിക്ഷണത്തിലും യഥാർത്ഥമായ ആത്മീയനിയന്ത്രണത്തിലും വളരാൻ അവരെ സ്നേഹപൂർവ്വം സഹായിക്കുകയെന്നതാണണ് പ്രധാനപ്പെട്ട കാര്യം. ഇങ്ങനെ മാത്രമേ കുട്ടികൾ പ്രയാസം നേരിടുന്നിടത്തെല്ലാം സ്വയം രക്ഷയ്ക്കുള്ള ഉപായമുള്ളവരായിരിക്കുകയും ബുദ്ധിപൂർവ്വമായും വിവേകപൂർവകമായും പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുകയുള്ളു. അതുകൊണ്ട് കുട്ടികൾ വസ്തുതാപരമായി എവിടെ അല്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും സമയത്ത് അവർ ആരുടെ കൂടെയാണ് എന്നതല്ല പിന്നെയോ, അസ്തിത്വപരമായി അവരുടെ ഉത്തമ ബോധ്യങ്ങളും ലക്ഷ്യങ്ങളും ആഗ്രഹങ്ങളും സ്വപ്നങ്ങളും അനുസരിച്ച് അവർ എവിടെ നില്ക്കുന്നു എന്നതാണ് പ്രധാനപ്പെട്ട ചോദ്യം. മാതാപിതാക്കളോട് ഞാൻ ചോദിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന ചോദ്യങ്ങൾ ഇവയാണ്: നമ്മുടെ കുട്ടികളുടെ ജീവിതയാത്രയിൽ അവർ 'എവിടെ'നില്ക്കുന്നുവെന്നു അറിയുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടോ? അവരുടെ ആത്മാവിന്റെ സ്ഥിതി നമ്മൾ അറിയുന്നുണ്ടോ?സർവോപരി, നാം അറിയാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടോ?'[292]

262. പക്വതയെന്നത് നമ്മുടെ ജനെററിക് കോഡിലുള്ള എന്തെങ്കിലും ഒന്നിന്റെ വികസിക്കൽ മാത്രമായിരുന്നെങ്കിൽ ഒത്തിരിയൊന്നും ചെയ്യാനുണ്ടാവുകയില്ല. എന്നാൽ വിവേകം, നല്ല വിവേചനം, സാമാന്യബോധം എന്നിവ കേവല വളർച്ചയുടെ ഘടകങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നില്ല. പിന്നെയോ ഓരോ വ്യക്തിയുടെ ഉള്ളിൽ ആഴത്തിൽ സമ്മേളിക്കുന്ന നിരവധികാര്യങ്ങളെ, കൂടുതൽ വ്യക്തമായി പറഞ്ഞാൽ നമ്മുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ കേന്ദ്രത്തിൽ തന്നെയാണ്, ആശ്രയിക്കുന്നത്. ഓരോ ശിശുവും ഈ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽ ജനിച്ച ആശയങ്ങൾകൊണ്ടും പദ്ധതികൾ കൊണ്ടും നമ്മെ അനിവാര്യമാം വിധം വിസ്മയിപ്പിക്കും. നമ്മുടെ ആശയങ്ങളെക്കുറിച്ചു വീണ്ടുവിചാരം നടത്താൻ അവ നമ്മെ വെല്ലുവിളിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇതൊരു നല്ലകാര്യമാണ്. സുബോധത്തോടും ബുദ്ധിശക്തിയോടുകൂടി പ്രശ്നങ്ങളെ നേരിടുക, ഉത്തരവാദിത്വപൂർവം

സ്വാതന്ത്ര്യം ഉപയോഗിക്കുന്നതിനു പ്രോത്സാഹനം നല്കുക എന്നിവ വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. തങ്ങളുടെ ജീവനും സമൂഹത്തിന്റെ ജീവനും തങ്ങളുടെ കൈകളിലാണന്നും സ്വാതന്ത്ര്യം തന്നെ മഹത്തായ ഒരു ദാനമാണെന്നും സന്നദ്ധതയോടെ മനസ്സിലാക്കുന്ന വ്യക്തികളെ രൂപപ്പെടുത്തുകയെന്നത് അതിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു.

കുട്ടികളുടെ ധാർമ്മിക രൂപീകരണം

263. കുട്ടികളുടെ അടിസ്ഥാനപരമായ വിദ്യാഭ്യാസം ഉറപ്പു വരുത്താൻ മാതാപിതാക്കൾ വിദ്യാലയങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുമ്പോഴും തങ്ങളുടെ കുട്ടികളുടെ ധാർമ്മിക പരിശീലനം മറ്റുള്ളവരെ പൂർണമായി ഒരിക്കലും ഏല്പിക്കാൻ പാടില്ല. ഒരു വ്യക്തിയുടെ വൈകാരികവും ധാർമ്മികവുമായ വികസനം ആത്യന്തികമായി അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത് ഒരു പ്രത്യേക അനുഭവത്തിലാണ്. അതായത്, തന്റെ മാതാപിതാക്കളെ വിശ്വസിക്കാനാവുമെന്ന അനുഭവത്തിലാണ്. മാതാപിതാക്കൾ വിദ്യാഭ്യാസം നല്കുന്നവരെന്ന നിലയിൽ അവരുടെ കുട്ടികളിൽ വാത്സല്യം കൊണ്ടും മാതൃക കൊണ്ടും വിശ്വാസവും സ്നേഹപൂർണമായ ആദരവും നിക്ഷേപിക്കാൻ കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നാണ് ഇതിന്റെ അർത്ഥം. എല്ലാവിധ പിശകുകളും ഉണ്ടെങ്കിലും തങ്ങളുടെ മാതാപിതാക്കൾക്ക് തങ്ങൾ പ്രധാനപ്പെട്ടവരാണെന്നത് കുട്ടികൾക്കു തോന്നാതിരുന്നാൽ അല്ലെങ്കിൽ മാതാപിതാക്കൾ ആത്മാർത്ഥതയോടെ തങ്ങളോടു താത്പര്യം കാണിക്കുന്നില്ലെന്നു തോന്നിയാൽ അവരെ അത് വേദനിപ്പിക്കുകയും പക്വത തേടിയുള്ള പാതയിൽ പലവിധ പ്രയാസങ്ങൾക്ക് കാരണമാകുകയും ചെയ്യും. ശാരീരികമോ മാനസികമോ ആയ ഈ മനോഭാവം എന്തെങ്കിലും തെറ്റു ചെയ്യുമ്പോൾ കുറ്റപ്പെടുത്തുന്നതുമൂലമുണ്ടാകുന്ന വേദനയെക്കാൾ കൂടുതൽ മുറിവേല്പ്പിക്കുന്നു.

264. കുട്ടികളുടെ ഇഛാശക്തിയെ രൂപപ്പെടുത്താനുള്ള ഉത്തരവാദിത്വവും മാതാപിതാക്കൾക്കുണ്ട്. നല്ലശീലങ്ങളും നന്മയോടുള്ള സ്വാഭാവിക ചായ്‌വും വളർത്തിക്കൊണ്ട് അങ്ങനെ ചെയ്യണം. ക്രമാനുഗതമായ വളർച്ചയുടെ ഭാഗമായി ചിന്തയുടെയും പ്രവൃത്തികളുടെയും ചില രീതികൾ ആഗ്രഹിക്കത്തക്കതും വിലപ്പെട്ടതുമായി അവതരിപ്പിക്കുക ഇവിടെ ആവശ്യമാണ്. സമൂഹത്തിൽ ഉൾചേരാനുള്ള ആഗ്രഹം അല്ലെങ്കിൽ സംസർഗത്തിൽ കൂടുതൽ നല്ലതും കൂടുതൽ സാധാരണവുമായ ജീവിതത്തിനുവേണ്ടി താല്ക്കാലിക ഒരു സന്തോഷം ഉപേക്ഷിക്കുന്ന സ്വഭാവം അതിൽതന്നെ ഒരു മൂല്യമാണ്. അത് കൂടുതൽ വലിയ മൂല്യങ്ങളിലേക്കുള്ള തുറവിയെ പ്രചോദിപ്പിക്കും. ധാർമ്മിക പരിശീലനം എപ്പോഴും സജീവമായ രീതികൾ ഉപയോഗിച്ചും സംവാദത്തിലൂടെയും നടത്തണം. സൂക്ഷ്മതയോടെ കുട്ടികൾക്കു മനസ്സിലാകുന്ന ഭാഷയിൽ നടത്തണം.

മൂല്യങ്ങളെ കേവല തത്വങ്ങളായും ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടാനാവാത്ത സത്യങ്ങളായും അടിച്ചേൽപ്പിക്കാതെ, അവയുടെ പ്രാധാന്യം കുട്ടികൾതന്നെ സ്വയം തിരിച്ചറിഞ്ഞു സ്വാശീകരിക്കത്തക്കവണ്ണം, അനുമാനപരമായി അതു നടത്തുന്നു.

265. ശരിയായതു ചെയ്യുക എന്നതിന് 'ഏറ്റവും നല്ലതെന്നു തോന്നുന്നതു വിവേചിക്കുക' എന്നതിലേറെ അർത്ഥമുണ്ട്. എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് വ്യക്തമായി അറിയുന്നതും പ്രധാനപ്പെട്ട കാര്യമാണ്. നമ്മുടെ അവബോധങ്ങളിൽ അവ എത്ര ഉറപ്പുള്ളതായാലും- നമ്മൾ മിക്കപ്പോഴും സ്ഥിരതയില്ലാത്തവരാണ്. നമ്മുടെ മനസ്സാക്ഷി വ്യക്തമായ ധാർമ്മിക തീരുമാനം കല്പിക്കുമ്പോഴും ചിലപ്പോൾ മറ്റുകാര്യങ്ങൾ കൂടുതൽ ആകർഷവും ശക്തവുമായി തോന്നും. ബുദ്ധിശക്തി ഗ്രഹിക്കുന്ന നന്മ നമ്മിൽ അഗാധമായ വൈകാരിക ചായ്‌വായി, മറ്റു ആകർഷണങ്ങളെ അതിശയിക്കുന്ന വിധത്തിൽ, നന്മയ്ക്കുവേണ്ടിയുള്ള ദാഹം, നമ്മിൽ വേരുപിടിക്കുന്ന അവസ്ഥയിൽ നാം എത്തി ചേരണം. വസ്തുനിഷ്ഠമായി നന്മയെന്നു നാം പരിഗണിക്കുന്നത് 'നമുക്ക്' ഇവിടെ ഇപ്പോൾ നന്മയാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ അതു സഹായിക്കും. നന്മയായിട്ടുള്ളത് ചെയ്യുകയെന്നത് ഒരുവന്റെ താത്പര്യം തന്നെയാണെന്ന് അയാളെ കാണിക്കുകയെന്നത് നല്ല ധാർമ്മിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. എന്തെങ്കിലും പരിശ്രമവും ത്യാഗവും ആവശ്യമായ ഒരു കാര്യം അതു നല്കുന്ന ഉപകാരങ്ങളെ വ്യക്തമായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാതെ ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ അതിന്റെ കാര്യക്ഷമത കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞു വരുന്നു.

266. നല്ല ശീലങ്ങൾ വികസിപ്പിച്ചെടുക്കണം, സുപ്രധാനവും ആന്തരീകരിക്കപ്പെട്ടതുമായ മൂല്യങ്ങളെ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ഗുണപ്രദവും സ്ഥിരവുമായ പ്രവർത്തനശൈലിയായി മാറ്റാൻ ശൈശവകാലത്തെ ശീലങ്ങൾക്കുപോലും സാധിക്കും. ഒരു വ്യക്തി സാമൂഹിക വാസനയുള്ളവനും മറ്റുള്ളവരോട് തുറവുള്ളവനുമായിരിക്കാം. എന്നാൽ, 'ദയവായി', 'നന്ദി', 'എനിക്കു ഖേദമുണ്ട്' എന്നൊക്കെ പറയാൻ പ്രായമായവർ ദീർഘകാലത്തേക്ക് ഒരുവനെ പരിശീലിപ്പിച്ചില്ലെങ്കിൽ അയാളുടെ നല്ല ആന്തരിക മനോഭാവം ശക്തിപ്പെടുകയില്ല. മനസ്സിനെ ശക്തിപ്പെടുത്തൽ, സവിശേഷ കർമ്മങ്ങളുടെ ആവർത്തനം എന്നിവ ധാർമ്മിക പെരുമാറ്റത്തെ പണിയാനുള്ള ഇഷ്ടികകളാണ്. നല്ല പെരുമാറ്റത്തിന്റെ ബോധപൂർവകവും സ്വതന്ത്രവും വിലപ്പെട്ടതുമായ ആവർത്തനമില്ലാതെ ധാർമ്മിക വിദ്യാഭ്യാസം സംഭവിക്കുകയില്ല. ബോധപൂർവ്വകവും ഉത്തമവുമായ പ്രവൃത്തികൾ കൂടാതെ ഏതെങ്കിലും ഒരു മൂല്യത്തോടുള്ള കേവലമായ ഒരാഗ്രഹം അല്ലെങ്കിൽ ഒരാകർഷണം മാത്രം ഒരു സദ്ഗുണത്തെ, സന്നിവേശിപ്പിക്കാൻ പോരുന്നതല്ല.

267. സ്വാതന്ത്ര്യം മഹത്തായ ഒന്നാണ്, എന്നാലും അത് ദുർവ്യയം ചെയ്യപ്പെടാനും നഷ്ടപ്പെടാനും സാധ്യതയുണ്ട്. ആശയങ്ങൾ, പ്രചോദനം, പ്രവർത്തനം, ഉത്തേജനം, പ്രതിഫലങ്ങൾ, മാതൃകകൾ, പ്രതീകങ്ങൾ, വിചിന്തനം, പ്രോത്സാഹനം, സംവാദം, പുനർവിചാരം എന്നിവ ധാർമ്മിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ വളർത്തണം. നന്മ ചെയ്യാൻ നമ്മെ സ്വാഭാവികമായി പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന സ്ഥിരമായ ആന്തരിക തത്ത്വങ്ങളെ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനു ഇവ സഹായിക്കും. സദാചാരപ്രവൃത്തിചെയ്യാൻ സ്ഥായിയായ ആന്തരിക ബോധ്യം നൽകുന്നു. അങ്ങനെ സദ്ഗുണപരമായ ജീവിതം സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ പണിയുകയും ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും രൂപപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും. അല്ലാത്തപക്ഷം നാം മനുഷ്യത്വമില്ലാത്തതും സമൂഹവിരുദ്ധവുമായ പ്രവണതകളുടെ ഇരകളായിത്തീരും. എന്തെന്നാൽ നമ്മൾ ഓരോരുത്തരും വ്യക്തിപരമായ ഉൾപ്രചോദനത്താൽ 'ബോധപൂർവകവും സ്വതന്ത്രവുമായ തിരഞ്ഞെടുപ്പു നടത്തി'[293] പ്രവർത്തിക്കണമെന്ന് മാനുഷികത തന്നെ നമ്മോട് ആവശ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്.

പ്രചോദനമെന്ന നിലയിൽ തെറ്റുതിരുത്തലിനുള്ള മൂല്യം

268. തെറ്റായ പെരുമാറ്റത്തിന് അനന്തരഫലങ്ങളുണ്ടാകുമെന്ന് കുട്ടികളും കൗമാരപ്രായക്കാരും മനസ്സിലാക്കാൻ സഹായിക്കുകയെന്നതും അത്യാവശ്യമായ കാര്യമാണ്. മറ്റുള്ളവരെപ്പോലെ പെരുമാറാനും അവർ സൃഷ്ടിച്ച ദ്രോഹം അംഗീകരിക്കാനും അവരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കണം. ചില ശിക്ഷകൾ - അക്രമപരവും സമൂഹവിരുദ്ധവുമായ പെരുമാറ്റത്തിനുള്ള ശിക്ഷകൾ - ഭാഗികമായി ഈ ലക്ഷ്യം സാധിതമാക്കും. ക്ഷമ ചോദിക്കാനും മറ്റുള്ളവരോട് ചെയ്ത ദ്രോഹത്തിനു പരിഹാരം ചെയ്യാനും കുട്ടികളെ പരിശീലിപ്പിക്കുന്നുതു പ്രധാനകാര്യമാണ്. വിദ്യാഭ്യാസ പ്രക്രിയ വ്യക്തിപരമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ വളർച്ചയിൽ ഫലം പുറപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് ഒരു കുടുംബത്തിൽ വളർന്നത് നന്നായെന്നു കുട്ടികൾ മനസ്സിലാക്കാൻ തുടങ്ങും. പരിശീലനത്തിന്റെ ഓരോ പ്രക്രിയയുടെയും ആവശ്യങ്ങളും എതിർപ്പു കൂടാതെ നിർവഹിക്കാനും തുടങ്ങും.

269. കുട്ടികളുടെ പരിശ്രമങ്ങളെ വിലമതിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോഴെല്ലാം തെറ്റുതിരുത്തലും ഒരു പ്രചോദനമാകും. അവർ മാതാപിതാക്കളുടെ സ്ഥിരവും ക്ഷമാപൂർണവുമായ വിശ്വാസത്തെ മനസ്സിലാക്കും. തങ്ങൾ പരിപാലിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടെന്ന് സ്നേഹപൂർവം തിരുത്തപ്പെടുന്ന കുട്ടികൾ കരുതും. അവരുടെ കഴിവുകൾ തിരിച്ചറിയപ്പെടുന്നു എന്ന് അവർ ഗ്രഹിക്കും. ഇതിന് മാതാപിതാക്കൾ പൂർണരായിരിക്കണമെന്നില്ല. അവർ സ്വന്തം പരിമിതികൾ വിനയപൂർവം അംഗീകരിക്കുകയും നന്നാവാൻ പരിശ്രമിക്കുകയും ചെയ്താൽ മതി. എന്നാലും കുട്ടികൾ മാതാപിതാക്കളിൽ നിന്ന് പഠിക്കേണ്ട കാര്യങ്ങളിലൊന്ന് കോപത്താൽ

തോല്പിക്കപ്പെടരുതെന്നാണ്. എന്തെങ്കിലും തെറ്റുചെയ്യുന്ന കുട്ടിയെ തിരുത്തണം. പക്ഷെ, ഒരു ശത്രുവിനെപ്പോലെ കരുതരുത്. അല്ലെങ്കിൽ തങ്ങളുടെ വിരസത തീർക്കാനുള്ള വസ്തുവായി കരുതരുത്. മോശമായ ചില പെരുമാറ്റങ്ങൾ യുവസഹജമായ ചപലതകളും പരിമിതികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്ന് മുതിർന്നവർ മനസ്സിലാക്കുകയും വേണം. സ്ഥിരം ശിക്ഷിക്കാൻ താത്പര്യമുള്ള ഒരു മനോഭാവം ദ്രോഹകരമായിരിക്കും. ചില പ്രവൃത്തികൾ മറ്റുള്ളവയെക്കാൾ ഗൗരവമുള്ളവയാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ അത് കുട്ടികളെ സഹായിക്കുകയില്ല. അത് നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തലിലേക്കും ദ്രോഹത്തിലേക്കും നയിച്ചേക്കും: 'മാതാപിതാക്കളെ, നിങ്ങൾ കുട്ടികളിൽ കോപം ഉളവാക്കരുത്'(എഫേ 6:4: cf കൊളോ 3:21).

270. ശിക്ഷണം നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തലാകരുത് മറിച്ച് നന്മയിൽ കൂടുതൽ പുരോഗമിക്കാൻ പ്രചോദനം നല്കുകയെന്നത് സുപ്രധാന കാര്യമാണ്. ശിക്ഷണം നമുക്ക് എങ്ങനെ ഏറ്റവും നല്ല ആന്തരിക മനുഷ്യനാക്കാൻ ഉപകരിക്കും? ശിക്ഷണമെന്നത് ശിശുവിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ മേൽ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ള ക്രിയാത്മകമായ പരിധിയാണെന്നും അവന്റെ അല്ലെങ്കിൽ അവളുടെ വളർച്ച തടയാൻ സ്ഥാപിക്കുന്ന തടസ്സമല്ലെന്നും നാം എങ്ങനെ ഉറപ്പുവരുത്തും? സമാനമായ രണ്ടറ്റങ്ങൾക്കും ഇടയിൽ ഒരു സന്തുലിതാവസ്ഥ നാം കണ്ടെത്തണം. എല്ലാ കാര്യവും ശിശുവിന്റെ ആഗ്രഹങ്ങളെ ചൂഴ്ന്നുനില്ക്കുന്നതിന് ഒരാൾ പരിശ്രമിച്ചേക്കാം. അത്തരം കുട്ടികൾ തന്റെ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങളെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കാതെ അവകാശങ്ങളെക്കുറിച്ചു മാത്രമുള്ള ചിന്തയിൽ വളർന്നു വരും. മറ്റൊരാൾ ശിശുവിന് അതിന്റെ മഹത്വത്തെക്കുറിച്ചും വ്യക്തിപരമായ മഹത്വത്തെക്കുറിച്ചും അവകാശങ്ങളെക്കുറിച്ചുമുള്ള ബോധം ഒഴിവാക്കാൻ ശ്രമിച്ചേക്കും. അത്തരം കുട്ടികൾ തങ്ങളുടെ കടമകളാലും മറ്റുള്ളവരുടെ ആഗ്രഹങ്ങളുടെ നിർവഹണത്താലും കീഴടക്കപ്പെട്ട് കഷ്ടപ്പെടും.

ക്ഷമാപൂർണമായ യാഥാർത്ഥ്യബോധം

271. അനുപാതമില്ലാത്ത ത്യാഗങ്ങളുള്ളതും എതിർപ്പിലേക്കും നിർബന്ധത്തിലേക്കും നയിക്കാത്ത കുറേ പരിശ്രമം മാത്രം ആവശ്യപ്പെടുന്നതുമായ കാര്യങ്ങൾ കുട്ടികളോട് അല്ലെങ്കിൽ യുവാക്കളോട് ആവശ്യപ്പെടുകയെന്നതാണ് ധാർമ്മിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നത്. മനസിലാക്കപ്പെടാനും സ്വീകരിക്കപ്പെടാനും വിലമതിക്കപ്പെടാനും സാധിക്കുന്നതും, അതേ സമയം ആനുപാതികമായ ത്യാഗം ആവശ്യമുള്ളതുമായ ചെറിയ പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യാൻ നിർദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടാണ് സാധാരണമായി ഇതു ചെയ്യുന്നത്. അങ്ങനെ ചെയ്തില്ലെങ്കിൽ അമിതമായി ആവശ്യപ്പെടുകമൂലം നാം ഒന്നും നേടുന്നില്ല. കുട്ടി നമ്മുടെ നിയന്ത്രണത്തിൽ നിന്നു സ്വതന്ത്രനാകുമ്പോൾ നന്മചെയ്യുന്നതിൽ നിന്ന് മാറുകയും ചെയ്യും.

272. അവഗണന, നിരാശ, വാത്സല്യമില്ലായ്മ, മാതാപിതാക്കൾ കുട്ടികളെ വളർത്തുന്നതിലുള്ള വികലതകൾ എന്നിവ മൂലം ധാർമ്മിക പരിശീലനത്തെ ചിലപ്പോൾ നീരസത്തോടെ കാണാനിടവരുന്നു. ധാർമ്മിക മൂല്യങ്ങൾ മാതാപിതാക്കളുടെ നിഷേധാത്മക പ്രവൃത്തികളോടൊ പ്രായപൂർത്തിയായവരുടെ കൃത്യവിലോപങ്ങളോടൊ ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇക്കാരണത്താൽ കൗമാരപ്രായക്കാർ സാമ്യപ്പെടുത്താൻ സഹായിക്കപ്പെടണം: ചുരുക്കം ചില മാതൃകാ വ്യക്തികളിലാണ് മൂല്യങ്ങൾ പൂർണ്ണതയിൽ മൂർത്തീഭവിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും എന്നാൽ മറ്റു വ്യക്തികളിൽ അപൂർണമായും വ്യത്യസ്ത അളവുകളിലും മൂർത്തീഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും മനസ്സിലാക്കാൻ അവർ സാഹായിക്കപ്പെടണം. അതേസമയം, അവരുടെ സന്ദേഹം മോശമായ അനുഭവങ്ങളോടു ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കാമെന്നതുകൊണ്ട് ആന്തരിക സുഖപ്പെടുത്തലിന്റെ സഹായം അവർക്ക് ആവശ്യമുണ്ട്. അങ്ങനെ മറ്റുള്ളവരെ മനസ്സിലാക്കാനും മറ്റുള്ളവരോടും, കൂടാതെ വലിയ സമൂഹത്തോടുമൊപ്പം സമാധാനത്തിൽ ജീവിക്കാനും അവർക്ക് കഴിവ് ലഭിക്കണം.

273. മൂല്യങ്ങളെ നിർദ്ദേശിക്കമ്പോൾ കുട്ടികളുടെ വയസ്സും കഴിവുകളും പരിഗണിച്ച്, കർക്കശവും മയപ്പെടാത്തതുമായ രീതികൾ അടിച്ചേൽപ്പിക്കാമെന്ന് സങ്കല്പിക്കാതെ സാവധാനത്തിൽ നാം മുന്നേറണം. ഒരു കുട്ടിയുടെ പെരുമാറ്റം പടിപടിയായി സംഭവിക്കുന്ന പ്രക്രിയയാണെന്നും സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ നിയന്ത്രിതമാർഗത്തിലൂടെ പ്രവഹിപ്പിക്കണമെന്നും അതിനെ ഉത്തേജിപ്പിക്കണമെന്നും, കാരണം അതിന് സ്വയമേ പക്വതയിലേക്കുള്ള വളർച്ച ഉറപ്പുവരുത്താനാവുകയില്ലെന്നും മനശ്ശാസ്ത്രത്തിന്റെയും വിദ്യാഭ്യാസ ശാസ്ത്രങ്ങളുടെയും വിലപ്പെട്ട സംഭാവനകൾ നമ്മെ കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. സുസ്ഥാപിതമായ സ്വാതന്ത്ര്യം, യഥാർത്ഥ സ്വാതന്ത്ര്യം പരിമിതവും സുനിശ്ചിതവുമാണ്. നന്മയായത് തികഞ്ഞ സ്വാഭാവികതയോടെ തിരഞ്ഞെടുക്കാനുള്ള കഴിവല്ല അത്. 'ഇച്ഛാപൂർവമായ പ്രവൃത്തികളും' 'സ്വതന്ത്ര പ്രവൃത്തികളും' തമ്മിൽ പര്യാപ്തമായ വ്യത്യാസം എപ്പോഴും കാണിക്കുന്നില്ല. ഒരു വ്യക്തി തിന്മയായ ഒന്നിനെ വ്യക്തമായി പൂർണമനസ്സോടെ ആഗ്രഹിച്ചേക്കാം. പക്ഷെ അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നത് തടയാനാവാത്ത വികാരത്തിന്റെയോ വികലമായ വളർത്തലിന്റെയോ ഫലമായിട്ടാണ്. അത്തരം സംഭവങ്ങളിൽ തീരുമാനം ഇഛാപൂർവകമാണ്. കാരണം, അത് അവരുടെ ആഗ്രഹത്തിന്റെ പ്രവണതയ്ക്കെതിരല്ല. അതു സ്വതന്ത്രമല്ല. കാരണം, ആ തിന്മ തിരഞ്ഞെടുക്കാതിരിക്കൽ പ്രായോഗികമായി അസാധ്യമാണ്. ലഹരി മരുന്നിന് അടിപ്പെട്ടവരിൽ ഇത് നാം കാണുന്നു. അവർക്ക് ആവശ്യം തോന്നുമ്പോൾ അത് പൂർണമായി ആവശ്യപ്പെടുന്നു. ആ നിമിഷത്തിൽ വേറെ ഒരു തീരുമാനവും സാധ്യമല്ലാത്ത വിധത്തിലാണ് അവരുടെ അവസ്ഥ. അവരുടെ തീരുമാനം ഇഛാപൂർവകമാണ്. പക്ഷെ, സ്വതന്ത്രമല്ല,

'അവർ സ്വതന്ത്രമായി തിരഞ്ഞെടുക്കട്ടെ' എന്നു പറയുന്നതിൽ അർത്ഥമില്ല. കാരണം, അവർക്ക് യഥാർത്ഥത്തിൽ തിരഞ്ഞെടുക്കാൻ കഴിവില്ല. അവർക്ക് മയക്കുമരുന്നുകൾ ലഭ്യമാക്കിയാൽ അവരുടെ ആസക്തി വർദ്ധിക്കുകയേ ഉള്ളു. അവർക്ക് മറ്റുള്ളവരുടെ സഹായം ആവശ്യമുണ്ട്. പുനരധിവാസ പ്രക്രിയയും അവർക്ക് ആവശ്യമാണ്.

കുടുംബജീവിതം ഒരു വിദ്യാഭ്യാസ പശ്ചാത്തലമെന്ന നിലയിൽ

274. കുടുംബം മാനുഷിക മൂല്യങ്ങളുടെ പ്രഥമ വിദ്യാലയമാണ്. അവിടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ വിവേകപൂർവകമായ ഉപയോഗം നാം പഠിക്കുന്നു. ചില പ്രവണതകൾ ശൈശവാവസ്ഥയിൽ വളരുകയും പിന്നീട് ഏറെ ആഴത്തിൽ വേരുപിടിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ജീവിതകാലം മുഴുവനും നിലനില്ക്കുകയും ചെയ്യും. ഒരു പ്രത്യേക മൂല്യത്തോടുള്ള ആകർഷണമായിട്ടോ ചില പ്രവർത്തന രീതികളോടുള്ള സ്വാഭാവിക വെറുപ്പായിട്ടോ അവ നിലനില്ക്കും. ചില ആളുകൾ ഒരു പ്രത്യേക രീതിയിൽ ചിന്തിക്കുകയും പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്തെന്നാൽ അവർ വളരെ ചെറുപ്പത്തിൽ പഠിച്ചതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, ദ്രാവകങ്ങളുടെ ഓസ്മോസിസ് പോലെ, അങ്ങനെ സംഭവിക്കുന്നത് ശരിയാണെന്ന് അവർക്ക് തോന്നുന്നു: 'അങ്ങനെയാണ് എന്നെ പഠിപ്പിച്ചത്.' 'അങ്ങനെ ചെയ്യാനാണ് ഞാൻ പഠിച്ചത്.' വിവിധ വാർത്താ മീഡിയകൾ നല്കുന്ന ചില സന്ദേശങ്ങളെ വിമർശനബുദ്ധിയോടെ കാണാനും കുടുംബത്തിലായിരിക്കുമ്പോൾ നമുക്കു സാധിക്കും. ചില ടെലിവിഷൻ പരിപാടികളും പരസ്യരൂപങ്ങളും നിഷേധാത്മക സ്വാധീനം ഉളവാക്കുകയും കുടുംബജീവിതത്തിൽ പതിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതായ മൂല്യങ്ങളെ തകർക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്നത് ദുഃഖകരമാണ്.

275. മാനസികസംഘർഷവും ശീഘ്രഗതിയിലുള്ള സാങ്കേതിതവിദ്യാപരമായ മുന്നേറ്റങ്ങളും ആധിപത്യം പുലർത്തുന്ന നമ്മുടെ കാലത്ത്, കുടുംബങ്ങളുടെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ധർമ്മങ്ങളിൽ ഒന്ന് പ്രത്യാശയിലുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം നല്കുകയെന്നതാണ്. കുട്ടികൾ എലക്ട്രോണിക് ഉപകരണങ്ങൾ കൊണ്ടു കളിക്കുന്നത് നിരോധിക്കണമെന്ന് അർത്ഥമില്ല. പിന്നയോ അവരുടെ വിമർശനപരമായ കഴിവുകൾ വികസിപ്പിക്കാനും ജീവിതത്തിൽ എല്ലാകാര്യങ്ങളിലും ഡിജിറ്റൽ സ്പീഡ് പ്രയോഗിക്കാനാവുമെന്ന് ചിന്തിക്കാതിരിക്കാനും അവരെ സഹായിക്കാനുള്ള മാർഗങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുകയെന്നാണർത്ഥം. ആഗ്രഹങ്ങൾ മാറ്റിവയ്ക്കുകയെന്നതിന് അവയെ നിഷേധിക്കുക എന്നർത്ഥമില്ല. അവയുടെ പൂർത്തികരണം താമസിപ്പിക്കുകയെന്നേ അർത്ഥമുള്ളൂ. ചില കാര്യങ്ങൾക്കായി കാത്തിരിക്കണമെന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ കുട്ടികളെ സാഹിയിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ തൊട്ടടുത്ത ആഗ്രഹങ്ങൾ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനെക്കുറിച്ച് അമിതാവേശമുള്ള

വരാകും, 'എല്ലാം ഇപ്പോൾത്തന്നെ ആവശ്യപ്പെടുക'യെന്ന ദുശ്ശീലം ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യും. ഇത് വലിയൊരു മിഥ്യാ ബോധമാണ്. ഇത് സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ വളർത്താതെ അതിനെ ദുർബലപ്പെടുത്തുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. നേരെമറിച്ച്ശരിയായസമയംവരുന്നതുവരെചിലകാര്യങ്ങൾമാറ്റിവയ്ക്കാൻ നമ്മൾ പഠിപ്പിക്കപ്പെട്ടാൽ നാം ആത്മനിയന്ത്രണം പഠിക്കുന്നു. നമ്മുടെ പ്രചോദനങ്ങളിൽ നിന്ന് അകന്നു നില്ക്കാനും പഠിക്കുന്നു. കുട്ടികൾ തങ്ങളെപ്പറ്റിത്തന്നെ ഉത്തരവാദിത്വമുള്ളവരാണെന്ന് തിരിച്ചറിയുമ്പോൾ അവരുടെ ആത്മാഭിമാനം സമ്പന്നമാക്കപ്പെടുന്നു. ഇത് മറ്റുള്ളവരുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ മാനിക്കാൻ അവരെ പഠിപ്പിക്കുന്നു. കുട്ടികൾ മുതിർന്നവരെപ്പോലെ പെരുമാറണമെന്ന് ഇതിനു അർത്ഥമില്ലെന്നതു വ്യക്തമാണ്. ഉത്തരവാദിത്വപൂർണമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽ വളരാനുള്ള കഴിവിനെ വിലകുറച്ചുകാണുകയെന്ന അർത്ഥവും ഇതിനില്ല. ആരോഗ്യകരമായ കുടുംബത്തിൽ സാധാരണമായി ഈ പഠന പ്രക്രിയ കുടുംബത്തിന്റെ പൊതുവായ ആവശ്യങ്ങളിലൂടെ സംഭവിക്കുന്നു.

276. സമൂഹവത്ക്കരണത്തിന്റെ പ്രാഥമികരംഗം കുടുംബമാണ്. എന്തെന്നാൽ നാം ആദ്യമായി മറ്റുള്ളവരോടു ബന്ധപ്പെടാനും ശ്രവിക്കാനും പങ്കുവയ്ക്കാനും ക്ഷമാശീലമുള്ളവരാകാനും ബഹുമാനം പ്രദർശിപ്പിക്കാനും പരസ്പരം സഹായിക്കാനും ഒന്നിച്ചു ജീവിക്കാനും പഠിക്കുന്നത് കുടുംബത്തിൽവച്ചാണ്. ലോകവും സമൂഹവും നമ്മുടെ ഭവനമാണെന്ന് നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കിത്തരുകയെന്നത് വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ദൗത്യമാണ്. ഈ വലിയ ലോക കുടുംബത്തിൽ എങ്ങനെ ഒരുമിച്ച് ജീവിക്കണമെന്ന് അതു നമ്മെ പരിശീലിപ്പിക്കുന്നു. കുടുംബത്തിൽ മറ്റുള്ളവരോടുള്ള ഉറ്റബന്ധവും ശ്രദ്ധയും ആദരവും നാം പഠിക്കുന്നു. നാം മാരകമായ സ്വാർത്ഥമാത്രതയിൽ നിന്നു പുറത്തുവരുകയും, നമ്മുടെ താത്പര്യവും കാരുണ്യവും വാത്സല്യവും അർഹിക്കുന്ന മറ്റുള്ളവരോടൊപ്പം ആണ് നാം ജീവിക്കുന്നതെന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ തുടങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു. അടുത്തടുത്തു ജീവിക്കുക, ദിവസത്തിന്റെ വിവിധ മണിക്കൂറുകളിൽ നേർക്കുനേർ പാതകൾ കടക്കുക, നമ്മെ ബാധിക്കുന്ന എല്ലാ കാര്യത്തിലും താല്പര്യമുണ്ടായിരിക്കുക, സാധാരണമായ ചെറിയ കാര്യങ്ങൾ മുഖേന മറ്റുള്ളവരെ സഹായിക്കുക എന്നീ പ്രാഥമികവും അനുദിനമുണ്ടാകുന്നതും ജീവിതത്തിന്റെ സൂക്ഷമതയുള്ള കാഴ്ചപ്പാട് കൂടാതെ സാമൂഹിക ബന്ധം ഉണ്ടാവുകയില്ല. കുടുംബം ഓരോ ദിവസവും അതിലെ അംഗങ്ങളെ വിലമതിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന്റെ പുതിയ വഴികൾ കണ്ടെത്താൻ ശ്രമിക്കണം.

277. കുടുംബത്തിലും നമ്മുടെ ഉപഭോഗത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പുനർവിചാരണ നടത്തുകയും നമ്മുടെ പൊതുഭവനമെന്ന നിലയിലുള്ള പരിസ്ഥിതിയുടെ സംരക്ഷണ ശ്രമത്തിൽ പങ്കുചേരുകയും ചെയ്യാം. 'കുടുംബം സമഗ്രമായ

പരിസ്ഥിതിയുടെ പ്രാഥമിക പ്രവർത്തകയാണ്. എന്തെന്നാൽ ഭൂമിയിലെ മാനവികസംസ്ക്കാരത്തിന്റെ രണ്ടുമൗലിക തത്ത്വങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പ്രാഥമിക സാമൂഹിക സ്ഥാപനം കുടുംബമാണ്: കൂട്ടായ്മയിലുള്ള സംസർഗ്ഗത്തിന്റെ തത്ത്വവും ഫലപൂർണതയുടെ തത്ത്വവും'[294] അതുപോലെതന്നെ, കുടുംബജീവിതത്തിലെ പ്രയാസങ്ങളുടെയും പ്രശ്നങ്ങളുടെയും സമയങ്ങൾ കുടുംബത്തെ സുപ്രധാന പാഠങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ഉദാഹരണമായി, രോഗങ്ങൾ ബാധിക്കുമ്പോൾ ഇതു സംഭവിക്കുന്നു. കാരണം 'രോഗത്തിന്റെ മുമ്പിൽ, കുടുംബങ്ങളിൽപോലും മാനുഷിക ദുർബലത മൂലം പ്രയാസങ്ങളുണ്ടാകുന്നു. എന്നാൽ പൊതുവേ, രോഗാവസ്ഥയുടെ കാലങ്ങൾ കുടുംബബന്ധങ്ങളെ കൂടുതൽ ശക്തമായി വളരാൻ സഹായിക്കുന്നു. മാനുഷിക രോഗത്തോടുള്ള സംവേദകത്വത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെടുന്ന ഒരു വിദ്യാഭ്യാസം ഹൃദയം തണുത്തതായിത്തീരാൻ ഇടയാക്കുന്നു. അതു യുവാക്കളെ മറ്റുള്ളവരുടെ സഹനത്തെ സംബന്ധിച്ച് സംവേദകത്വമില്ലാത്തവരാക്കുന്നു, സഹനത്തെ നേരിടാൻ കഴിവില്ലാത്തവരും പരിമിതികളെ സ്വീകരിച്ച് ജീവിക്കാൻ കഴിവില്ലാത്തവരുമാക്കുന്നു.'[295]

278. വാർത്താവിനിമയത്തിന്റെയും വിനോദത്തിന്റെയും മാധ്യമങ്ങളുടെ സങ്കേതിക വളർച്ച മാതാപിതാക്കളും കുട്ടികളും തമ്മിലുള്ള വിദ്യാഭ്യാസ പ്രക്രിയയെ സാഹയിക്കുകയോ തടയുകയോ ചെയ്യാം. ഈ മാധ്യമങ്ങൾ നന്നായിട്ട് ഉപയോഗിച്ചാൽ അകലെ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്ന കുടുംബാംഗങ്ങൾ തമ്മിൽ ബന്ധപ്പെടാൻ സഹായകമാകും. കൂടെകൂടെയുള്ള ബന്ധപ്പെടലുകൾ പ്രയാസങ്ങളെ അതിജീവിക്കാൻ സഹായിക്കും.[296] എന്നാലും കൂടുതൽ വ്യക്തിപരവും നേരിട്ടുള്ളതുമായ സംഭാഷണത്തിന് പകരം നില്ക്കാൻ ഈ മീഡിയകൾക്ക് കഴിവില്ലെന്നതു വ്യക്തമാണ്. നേരിട്ടുള്ള വ്യക്തിപരമായ സംഭാഷണത്തിനു ശാരീരിക സാന്നിധ്യം- അല്ലെങ്കിൽ മറ്റേവ്യക്തിയുടെ സ്വരം കേൾക്കലെങ്കിലും ആവശ്യമാണ്, അവ ആളുകളെ ഒന്നിച്ചായിരിക്കാൻ സഹായിക്കുന്നതിനുപകരം ചിലപ്പോൾ അകറ്റി നിറുത്തുന്നുവെന്നു നമുക്കറിയാം: ഭക്ഷണ സമയത്ത് എല്ലാവരും മൊബൈൽ ഫോണിൽ ചിലച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു, അതുമല്ലെങ്കിൽ ഇലക്ട്രോണിക് ഉപകരണം കൊണ്ട് കളിക്കാൻ മണിക്കൂറുകൾ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഒരു ജീവിത പങ്കാളിയെ കാത്തിരുന്ന് ക്ഷീണിച്ച് മറ്റേ ജീവിത പങ്കാളി ഉറങ്ങിപ്പോകുന്നു. കുടുംബങ്ങൾ ചർച്ചചെയ്യുകയും യാഥാർത്ഥ്യബോധമില്ലാത്ത നിരോധനങ്ങൾ കൂടാതെ തന്നെ പരസ്പര ബന്ധത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന വിധത്തിൽ പരിഹരിക്കപ്പെടേണ്ടതായ ഒരു കാര്യമാണിത്. എങ്ങനെയായാലും ആശയവിനിമയത്തിന്റെ ഈ പുതിയരൂപങ്ങൾ കുട്ടികളിലും കൗമാരപ്രായക്കാരിലും സൃഷ്ടിക്കുന്ന അപകടസാധ്യതകളെ അവഗണിക്കാൻ നമുക്കു സാധ്യമല്ല. ചിലപ്പോൾ അവ വികാര

ശൂന്യത വളർത്തുകയും അവരെ യഥാർത്ഥ ലോകത്തിൽ നിന്ന് വിഛേദിക്കുകയും ചെയ്യും. 'സാങ്കേതിക വിദ്യാപരമായ ഈ വിഛേദിക്കൽ' അവരെ ദുരുപയോഗത്തിന് എളുപ്പത്തിൽ ഇരയാക്കും. സ്വാർത്ഥ താത്പര്യങ്ങളോടെ അവരുടെ സ്വകാര്യതയെ ആക്രമിക്കുന്നവരുടെ ദുരുപയോഗത്തിനുതന്നെ.

279. മാതാപിതാക്കൾ അധികാരഗർവുള്ളവരായിരിക്കുന്നതും നന്നല്ല. മാതാപിതാക്കളെ മാത്രമേ വിശ്വസിക്കാവു എന്ന ധാരണ വളർത്തിയാൽ അത് അവരുടെ സാമൂഹിക ബോധനത്തിന്റെയും വൈകാരിക വളർച്ചയുടെയും പ്രക്രിയയെ തടസ്സപ്പെടുത്തും. മാതാപിതാക്കളുമായുള്ള ബന്ധത്തെ കൂടുതൽ വിശാലമായ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളിലേക്ക് വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനു 'കുടുംബങ്ങളുടെ വിദ്യാഭ്യാസ ദൗത്യത്തെ സഹായിക്കാൻ ക്രൈസ്തവസമൂഹങ്ങൾ വിളിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.'[297] ക്രൈസ്തവ ജീവിതത്തിന് തുടക്കമിടുന്ന മതബോധനത്തിലൂടെ അതു പ്രത്യേകമായി നിർവഹിക്കണം. സമഗ്രമായ ഒരു വിദ്യാഭ്യാസം വളർത്താൻ 'കുടുംബവും ക്രൈസ്തവസമൂഹവും തമ്മിലുള്ള ഉടമ്പടി പുതുക്കണം.'[298] കത്തോലിക്കാ വിദ്യാലയങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യത്തെ സിനഡു പിതാക്കന്മാർ ഊന്നിപ്പറയാൻ ആഗ്രഹിച്ചു: കത്തോലിക്കാ വിദ്യാലയങ്ങൾ 'കുട്ടികളെ വളർത്തുകയെന്ന കടമ നിർവഹിക്കാൻ മാതാപിതാക്കളെ സഹായിക്കുന്നതിൽ സജീവമായ പങ്കുവഹിക്കുന്നുണ്ട്... യേശുവിന്റെ സ്നേഹത്തോടെ ലോകത്തെ കാണാനും ദൈവസേവനത്തിനുള്ള വിളിയായി ജീവിതത്തെ മനസിലാക്കാനും കഴിവുള്ള പക്വതയുള്ള മുതിർന്നവരായി വളരാൻ ശിഷ്യരെ സഹായിക്കാനുള്ള കത്തോലിക്കാ വിദ്യാലയങ്ങളുടെ ദൗത്യത്തിൽ അവയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കണം.'[299] ഇക്കാരണത്താൽ 'സഭ തന്റെ അധ്യാപനം നിശ്ചയിക്കാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യത്തെയും ഇക്കാര്യത്തിൽ അധ്യാപകരെ ബോധപൂർവം തടയാനുള്ള അവകാശത്തെയും ശക്തിയുക്തം ഉറപ്പിച്ചു പറയുന്നു.'[300]

ലൈംഗിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ആവശ്യകത

280. കുട്ടികൾക്കും കൗമാരപ്രായക്കാർക്കും അവർ വളരുന്നതനുസരിച്ച് മനശ്ശാസ്ത്രം ശിശുശാസ്ത്രം അധ്യാപനശാസ്ത്രം എന്നിവയിലെ പുരോഗതികൾക്ക് തക്കമൂല്യം കല്പിച്ചുകൊണ്ട് ഭാവാത്മകവും വിവേകപൂർവകവുമായ ലൈംഗിക വിദ്യാഭ്യാസം നല്കണമെന്ന്'[301] രണ്ടാം വത്തിക്കാൻ സൂനഹദോസ് പറഞ്ഞു. നമ്മുടെ വിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാപനങ്ങൾ ഈ വെല്ലുവിളി സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടോയെന്നു നാം നമ്മോടു തന്നെ ചോദിക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കും. ലൈംഗികതയെ നിസ്സാരമാക്കുകയും ദരിദ്രമാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു കാലഘട്ടത്തിൽ ലൈംഗിക വിദ്യാഭ്യാസമെന്ന വിഷയത്തെ സമീപിക്കുക എളുപ്പമല്ല. സ്നേഹത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള, പരസ്പരം സ്നേഹത്തിനും ആത്മദാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ഒരു വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ

കൂടുതൽ വിശാലമായ ഒരു ചട്ടക്കൂടിനുള്ളിലേ അതു കാണാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. അങ്ങനെ ലൈംഗികതയുടെ ഭാഷ ദുഃഖകരമാംവിധം ദരിദ്രമാക്കപ്പെടാതിരിക്കണം. പകരം അത് പ്രകാശിപ്പിക്കപ്പെടുകയും സമ്പന്നമാക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യും. സന്തോഷിക്കാനും സ്നേഹപൂരസ്സരം ഒത്തുചേരാനുമുള്ള കഴിവുകളെ പോഷിപ്പിക്കാൻ പ്രാപ്തമായ ആത്മജ്ഞാനത്തിന്റെയും ആത്മനിയന്ത്രണത്തിന്റെയും വളർച്ചയുടെ ഒരു പ്രക്രിയയിലൂടെ ലൈംഗിക പ്രചോദനത്തെ വഴി തിരിച്ചുവിടാൻ കഴിയും.

281. കുട്ടികളും യവജനങ്ങളും പൂർണപക്വത പ്രാപിച്ചിട്ടില്ലെന്ന കാര്യം മനസിൽ വച്ചുകൊണ്ട് ലൈംഗികവിദ്യാഭ്യാസം നല്കണം. അറിവു തക്ക സമയത്തും തക്ക പ്രായത്തിലും നല്കപ്പെടണം. വിമർശനാത്മക ബോധം കൂടി വികസിപ്പിക്കാൻ സഹായിക്കാതെ വിവിരങ്ങൾ കൊണ്ട് അവരെ അടിമപ്പെടുത്തുന്നതു സഹായകരമല്ല. ലൈംഗികതയെ വികലമാക്കാൻ കഴിവുള്ള പുതിയ ആശയങ്ങളുടെയും നിർദ്ദേശങ്ങളുടെയും ആക്രമണത്തെ, അശ്ലീലസാഹിത്യമെന്ന ജലപ്രളയത്തെ, പ്രചോദനങ്ങളുടെ അമിതഭാരത്തെ, കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ വേണ്ട വിമർശനാത്മകബോധം കൂടി വികസിപ്പിക്കണം. പക്വതയിലേക്കുള്ള തങ്ങളുടെ വളർച്ചയ്ക്ക് ഉപകാരം ചെയ്യാത്ത സന്ദേശങ്ങളാൽ തങ്ങൾ ആക്രമിക്കപ്പെടുന്നുവെന്ന് യുവജനം മനസ്സിലാക്കണം. സ്നേഹിക്കാനുള്ള തങ്ങളുടെ കഴിവിനെ വികലമാക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ ഉപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് ഭാവാത്മകസ്വാധീനങ്ങളെ അംഗീകരിക്കാനും അന്വേഷിക്കാനും അവർ സഹായിക്കപ്പെടണം. 'കുട്ടികളെയും കൗമാരപ്രായക്കാരെയും ലൈംഗികതയെന്ന വിഷയത്തിലേക്കു പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നതിന് നവീനവും കൂടുതൽ ഉചിതവുമായ ഭാഷ'[302] ആവശ്യമാണെന്ന് നാം മനസ്സിലാക്കുകയും വേണം.

282. അടക്കത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഗുണകരമായ ബോധത്തെ വളർത്തുന്ന ലൈംഗിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് അളവറ്റ മൂല്യമുണ്ട്. കടന്നുപോയ യുഗത്തിന്റെ അവശിഷ്ടമാണ് അടക്കമെന്ന് ചിലർ എത്രമാത്രം കരുതിയാലും അടക്കം സ്വാഭാവികമായ മാർഗമാണ്. അടക്കം മുഖേന നാം നമ്മുടെ വ്യക്തിപരമായ സ്വകാര്യതയെ സംരക്ഷിക്കുന്നു. ഉപയോഗിക്കപ്പെടാനുള്ള വസ്തുവാക്കി മാറ്റപ്പെടുകയെന്നതിൽ നിന്ന് നമ്മെത്തന്നെ തടയുന്നു. അടക്കത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ബോധമില്ലാതിരുന്നാൽ ആകർഷണവും ലൈംഗികതയും പ്രത്യുത്പാദനത്തെ സംബന്ധിച്ച അനിയന്ത്രിതമായ ആസക്തിയും സ്നേഹിക്കാനുള്ള നമ്മുടെ കഴിവിനെ വികലമാക്കി ചുരുക്കിക്കളയും. കൂടാതെ മനുഷ്യത്വരഹിതമായ പെരുമാറ്റത്തിലേക്കു നയിക്കുന്ന ലൈംഗികാക്രമണങ്ങളുടെ രീതികളുണ്ടാകും. മറ്റുള്ളവർക്ക് അത് വേദനയുളവാക്കുകയും ചെയ്യും.

283. മിക്കപ്പോഴും ലൈംഗിക വിദ്യാഭ്യാസം പ്രധാനമായി നല്കുന്നത് ചെയ്യുന്നത് 'സുരക്ഷിത ലൈംഗികത' യിലൂടെയുള്ള 'സംരക്ഷണ'മാണ്. അത്തരം രീതികൾ ലൈംഗികതയുടെ പ്രത്യുത്പാദനപരമായ സ്വാഭാവികലക്ഷ്യത്തോട് നിഷേധാത്മകപരമായ മനോഭാവം നല്കുന്നു. ജനിക്കാനിരിക്കുന്ന ശിശു ഒരു ശത്രു ആണെന്നും അതിനെതിരായി സംരക്ഷണം നേടണമെന്ന തോന്നലും ഉണ്ടാകും. ഇത്തരത്തിലുള്ള ചിന്ത സ്വശരീരപ്രേമത്തെയും സ്വീകരണത്തിന്റെ സ്ഥാനത്ത് എതിർപ്പിനെ വളർത്തുന്നു. കൗമാരപ്രായക്കാരെ വിവാഹത്തിനുചേർന്ന പക്വതയും മൂല്യങ്ങളും പരസ്പരസമർപ്പണവും വൈവാഹിക ലക്ഷ്യങ്ങളും അവശ്യം ഉള്ളവരായി കണക്കാക്കി അവരുടെ ശരീരത്തെയും ആഗ്രഹത്തെയും കളിപ്പാട്ടംപോലെ കളിക്കാൻ ക്ഷണിക്കുന്നത് എപ്പോഴും നിരുത്തരവാദിത്വപരമാണ്.അവരുടെ ആവശ്യങ്ങളും നേരിടുന്ന കുറവുകളും സഫലീകരിക്കാനുള്ള മാർഗമായി മറ്റു വ്യക്തികളെ ഉപയോഗിക്കാൻ ഉത്സാഹപൂർവം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. സ്നേഹത്തിന്റെ വ്യത്യസ്തപ്രകാശനങ്ങൾ, പരസ്പര താത്പര്യവും ശ്രദ്ധയും സ്നേഹപൂർവകമായ ആദരവും, ആഴത്തിൽ അർത്ഥമുള്ള ആശയവിനിമയം എന്നിവയോടുള്ള സംവേദകത്വം അവരെ പഠിപ്പിക്കുകയെന്നതാണ് പ്രധാനപ്പെട്ട കാര്യം. ഇതെല്ലാം സമഗ്രവും ഉദാരതാപൂർണവുമായ ആത്മദാനം നടത്താൻ തയ്യാറാക്കും. ആ ആത്മദാനമാകട്ടെ, പരസ്യമായ ഒരു സമർപ്പണം വഴി അവരുടെ ശരീരമെന്ന ദാനത്തിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കപ്പെടും. അങ്ങനെ വിവാഹത്തിലെ ലൈംഗിക ഐക്യം, അതിനുമുമ്പുണ്ടായിരുന്ന എല്ലാംകൊണ്ടും സമ്പന്നമാക്കപ്പെട്ട, എല്ലാറ്റിനെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന, സമർപ്പണത്തിന്റെ ഒരു അടയാളമായി കാണപ്പെടും.

284. യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ രണ്ടു തലങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ആശയക്കുഴപ്പത്തിൽ യുവജനങ്ങൾ വഞ്ചിക്കപ്പെടരുത്: 'ലൈംഗികമായ ആകർഷണം നിമിഷനേരത്തേക്ക് ഐക്യത്തിന്റെ മിഥ്യാബോധത്തെ സൃഷ്ടിക്കുന്നു. എന്നാലും സ്നേഹമില്ലെങ്കിൽ ഈ 'ഐക്യം' അപരിചിതരെ മുമ്പ് ആയിരുന്നതുപോലെ അകലത്തിലാക്കും'[303] ശരീരത്തിന്റെ ഭാഷ ക്ഷമാപൂർവകമായ പരിശീലനം ആവശ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്. യഥാർത്ഥ ആത്മദാനത്തെ ലക്ഷ്യം വച്ചുകൊണ്ട് വികാരങ്ങളെ വ്യാഖ്യാനിക്കാനും നിയന്ത്രിത മാർഗത്തിലൂടെ വഴിത്തിരിച്ചുവിടാനുള്ള പഠനപരിശീലനമാണത്. എല്ലാം പെട്ടെന്നു കൊടുക്കുന്നുവെന്നു നാം സങ്കല്പിക്കുമ്പോൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ നാം ഒന്നും കൊടുക്കുന്നില്ലായിരിക്കാം. യുവജനം എത്രമാത്രം ദുർബലരും പരിഭ്രാന്തരുമായിത്തീരാമെന്നു മനസ്സിലാക്കണം. അവർ സ്നേഹം കാണിക്കുന്നതിലുള്ള അപക്വത നീട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാൻ അവരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതും മറ്റൊരു കാര്യമാണ്. എന്നാൽ ആരാണ് ഇന്ന് ഇക്കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി പറയുന്നത്? യുവജനങ്ങളെ ഗൗരവപൂർവം കരു

താൻ ആർക്കാണു കഴിയുന്നത്? മഹത്തരവും ഉദാരതാപൂർണവുമായ സ്നേഹത്തിനുവേണ്ടി ഗൗരവപൂർവം തയ്യാറാകാൻ ആരാണ് അവരെ സഹായിക്കുന്നത്? ലൈംഗിക വിദ്യാഭ്യാസത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഏറെ കാര്യങ്ങൾ സന്ദിഗ്ധാവസ്ഥയിലാണ്.

285. ലൈംഗിക വിദ്യാഭ്യാസം വ്യത്യസ്തതകളോടുള്ള ആദരവും അവയെ ബഹുമാനിക്കലും കൂടി ഉൾക്കൊള്ളണം. യുവജനത്തെ അവരുടെ സ്വാർത്ഥമാത്രതയെ കീഴ്പ്പെടുത്താനും അന്യരെ സ്വീകരിക്കുന്നതിൽ തുറവുള്ളവരാക്കാനും വേണ്ടിയുള്ള സഹായമെന്ന നിലയിലാണ് അങ്ങനെ ചെയ്യേണ്ടത്. യുവജനങ്ങൾ സ്വന്തം ശരീരത്തെ അതു സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട അവസ്ഥയിൽ സ്വീകരിക്കാൻ അവരനുഭവിക്കുന്ന പ്രയാസങ്ങൾക്ക് അതീതമായി സഹായിക്കപ്പെടണം. എന്തെന്നാൽ 'നമ്മുടെ ശരീരത്തിൻമേൽ നമുക്കു സമ്പൂർണമായ അധികാരമുണ്ടെന്ന ചിന്ത, മിക്കപ്പോഴും സൂക്ഷ്മരൂപത്തിൽ നാം സൃഷ്ടിയുടെ മേൽ സമ്പൂർണമായ അധികാരമുള്ളവരാണെന്ന ചിന്ത.. നമ്മിൽ നിന്നു വ്യത്യസ്തരായ മറ്റുള്ളവരുമായുള്ള കണ്ടുമുട്ടലിൽ നമ്മുടെതന്നെ ആത്മാവബോധത്തിന് നമ്മുടെ ശരീരത്തെ - അത് സ്ത്രൈണമായാലും പൗരുഷികമായാലും - സംബന്ധിച്ച വിലമതിക്കൽ അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. ഇങ്ങനെ, സ്രഷ്ടാവായ ദൈവത്തിന്റെ സൃഷ്ടിയായ മറ്റൊരു സ്ത്രീയുടെ അല്ലെങ്കിൽ പുരുഷന്റെ സവിശേഷദാനങ്ങളെ സന്തോഷപൂർവം സ്വീകരിക്കാൻ കഴിയും; പരസ്പരം സമ്പന്നമാക്കൽ കണ്ടെത്താനാവും.'[304] വ്യത്യസ്തനായിരിക്കുന്നതിലുള്ള ഭയം മാറുന്നതുവഴി മാത്രമേ സ്വയംകേന്ദ്രീയതയിൽ നിന്നും സ്വാർത്ഥൈകനിരതത്വത്തിൽ നിന്നും നമ്മൾ സ്വതന്ത്രരാക്കപ്പെടുകയുള്ളൂ. ലൈംഗികവിദ്യാഭ്യാസം സ്വന്തം ശരീരങ്ങളെ സ്വീകരിക്കാൻ യുവജനങ്ങളെ സഹായിക്കണം. 'ലൈംഗികവ്യത്യാസത്തെ - അതിനെ എങ്ങനെ കൈകാര്യം ചെയ്യണമെന്നു ഒട്ടും അറിഞ്ഞുകൂടാത്തതുകൊണ്ട് - നിരസിക്കുന്ന'[305] വ്യാജഭാവം ഒഴിവാക്കാനും അവരെ പഠിപ്പിക്കണം.

286. പുരുഷനായിട്ടോ സ്ത്രീയായിട്ടോ ഉള്ള നമ്മുടെ ബാഹ്യാകാരം ജീവശാസ്ത്രപരമോ ഉത്പത്തിശാസ്ത്രപരമോ ആയ ഘടകങ്ങളുടെ ഫലം മാത്രമല്ലെന്ന വസ്തുത നാം അവഗണിക്കാൻ പാടില്ല. അത് അനേകം ഘടകങ്ങളുടെ ഫലമാണ്. സ്വഭാവം, കുടുംബചരിത്രം, സംസ്കാരം, അനുഭവം, വിദ്യാഭ്യാസം സുഹൃത്തുക്കളുടെയും കുടുംബാംഗങ്ങളുടെയും ആദരണീയരായ വ്യക്തികളുടെയും സ്വാധീനം എന്നിവയോടും പരിശീലനപരമായ മറ്റു സാഹചര്യങ്ങളോടും അതു ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ദൈവത്തിന്റെ സൃഷ്ടികർമ്മത്തിൽ നിന്ന് പുരുഷനെയും സ്ത്രീയെയും വേർതിരിക്കാൻ സമുക്കു സാധ്യമല്ലെന്നതു സത്യമാണ്. ആ കർമ്മം നമ്മുടെ തീരുമാനങ്ങൾക്കും അനുഭവങ്ങൾക്കും അപ്പുറത്തുള്ളതാണ്. അവഗണിക്കാനാവാത്ത ജീവശാസ്ത്രപരമായ ഘടകങ്ങൾ അവിടെയുണ്ട്. എന്നാൽ പുരു

ഷത്വവും സ്ത്രീത്വവും കർക്കശമായ വ്യതസ്ത ഇനങ്ങളല്ലെന്നതും സത്യമാണ്. ഉദാഹരണമായി, പുരുഷനായിരിക്കുകയെന്ന ഭർത്താവിന്റെ അവസ്ഥയിലും ഭാര്യയുടെ തൊഴിൽ പരിപാടിയോട് വഴക്കത്തോടെ പൊരുത്തപ്പെടുത്താനാവും. വീട്ടുകാര്യങ്ങളോ കുട്ടികളെ വളർത്തുന്നതിന്റെ ചിലഭാഗങ്ങളോ ഏറ്റെടുക്കുകയെന്നത് അയാളുടെ പൗരഷത്വത്തെ കുറയ്ക്കുന്നില്ല, അത് പരാജയമോ ഉത്തരവാദിത്വമില്ലായ്മയോ സൂചിപ്പിക്കുന്നില്ല, ലജ്ജിക്കാനുള്ള കാരണമാകുന്നില്ല. പിതൃരൂപത്തിന്റെ മഹത്ത്വത്തെ കുറയ്ക്കാത്ത അത്തരം ഗുണകരമായ 'ക്രയവിക്രയം' സ്വാഭാവികമായി കരുതി സ്വീകരിക്കാൻ കുട്ടികളെ സഹായിക്കണം. കർക്കശമായ നിലപാട് സ്ത്രീ ഭാവത്തിനോ പുരുഷഭാവത്തിനോ അമിതമായ ഊന്നൽ നല്കലായിത്തീരും. വിവാഹത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ അവസ്ഥയിൽ സമൂർത്തമായിട്ടുള്ള യഥാർത്ഥ പാരസ്പര്യത്തെ വിലമതിക്കാൻ കുട്ടികളെ യുവജനത്തെയും അതു സഹായിക്കുകയില്ല. അത്തരം കാർക്കശ്യത്തിന് വ്യക്തിയുടെ കഴിവുകളുടെ വികസനത്തെ തടയാൻ കഴിയും. ഉദാഹരണമായി, കലയോ നൃത്തമോ വളർത്തുന്നത് യഥാർത്ഥത്തിൽ പുരുഷത്വത്തിന്റേതല്ലെന്നും നേതൃത്വം നിർവഹിക്കൽ സ്ത്രീത്വത്തിന്റേതല്ലെന്നും ചിന്തിക്കാൻ അവനെ അല്ലെങ്കിൽ അവളെ പ്രേരിപ്പിക്കും. ഇത് മാറിയിട്ടുണ്ട്. ദൈവത്തിനു നന്ദി. എന്നാൽ ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ സങ്കുചിതമായ ആശയങ്ങൾ നിയമാനുസൃതമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ നിയന്ത്രിക്കുന്നുണ്ട്. അത് കുട്ടികളുടെ സവിശേഷമായ തനിമയുടെയും കഴിവിന്റെയും ശരിയായ വികസനത്തെ തടയുകയും ചെയ്യുന്നു.

വിശ്വാസകൈമാറ്റം

287. കുട്ടികളെ വളർത്തുന്നതിന് ക്രമാനുഗതമായ ഒരു വിശ്വാസകൈമാറ്റ പ്രക്രിയ ആവശ്യമായിരിക്കുന്നു. ഇന്നത്തെ തൊഴിൽ ക്രമീകരണങ്ങളും അനേകർ അതിജീവനത്തിന് മാത്രമായി ഭ്രാന്തു പിടിച്ചു ഓടുന്ന ഇന്നത്തെ ലോകത്തിന്റെ സങ്കീർണതയും ഇതിനെ പ്രയാസമുള്ള കാര്യമാക്കുന്നു.[306] അങ്ങനെയാണെങ്കിലും ഭവനം വിശ്വാസത്തിന്റെ അർത്ഥവും സൗന്ദര്യവും വിലമതിക്കാനും പ്രാർത്ഥിക്കാനും അയൽക്കാരനെ സ്നേഹിക്കാനുമുള്ള സ്ഥാനമായി തുടരണം. ഇത് മാമ്മോദീസയോടെ തുടങ്ങുന്നു. വിശുദ്ധ ആഗസ്തീനോസു പറയുന്നതുപോലെ കുട്ടികളെ കൊണ്ടുവരുന്ന അമ്മമാർ 'വിശുദ്ധ ജനനത്തിൽ സഹകരിക്കുന്നു.'[307] അങ്ങനെ പുതിയ ജീവിതത്തിലുള്ള യാത്ര തുടങ്ങുന്നു. വിശ്വാസം മാമ്മോദീസയിൽ സ്വീകരിക്കുന്ന ദൈവത്തിന്റെ ദാനമാണ്. അതു നമ്മുടെ തന്നെ പ്രവൃത്തിയല്ല. എന്നാലും അതു വളരാനും വികസിക്കാനും വേണ്ടി ദൈവം മാതാപിതാക്കളെ ഉപയോഗിക്കുന്നു. അങ്ങനെ 'യേശുവിനോ മാതാവിനോ ചുംബനം കൊടുക്കാൻ കൊച്ചുകുട്ടികളെ മാതാപിതാക്കൾ പഠിപ്പിക്കുന്നത് മനോഹരമായ ഒരു കാര്യമാണ്. അതിൽ എത്രമാത്രം സ്നേഹമാണുള്ളത്! ആ നിമി

ഷത്തിൽ ശിശുവിന്റെ ഹൃദയം പ്രാർത്ഥനയുടെ സ്ഥാനമായിത്തീരുന്നു.'[308] മാതാപിതാക്കൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ ദൈവത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അവിടത്തെ അന്വേഷിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അവർക്ക് അവിടത്തെ ആവശ്യ മാണെന്നു ഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അത് അർത്ഥമാക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഈ വിധത്തിൽ 'ഒരു തലമുറ അങ്ങയുടെ കർമ്മങ്ങളെ മറ്റൊരു തല മുറയോട് പ്രകീർത്തിക്കും. അങ്ങയുടെ ശക്തമായ പ്രവൃത്തികളെപ്പറ്റി പ്രഘോഷിക്കും' (സങ്കീ 145:4). 'പിതാക്കന്മാർ തങ്ങളുടെ സന്തതികളെ അങ്ങയുടെ വിശ്വസ്തത അറിയിക്കുന്നു' (ഏശ 38:19). ദൈവത്തിനു നന്ദി. ഇതിന്റെ അർത്ഥം ഇതാണ്: അവരുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ, നമുക്ക് എത്തിച്ചേ രാൻ കഴിയുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവിടെ പ്രവർത്തിക്കാൻ, നാം ദൈവത്തോട് അപേക്ഷിക്കണം. ഒരു കടുകുമണി വളരെ ചെറുതാണ്. പക്ഷേ, അത് വലിയ മരമായിത്തീരുന്നു (cf മത്താ 13:31-32). നമ്മുടെ പ്രവൃത്തികളും അവയുടെ അനന്തരഫലങ്ങളും തമ്മിലുള്ള അനുപാത വ്യത്യാസം കാണാൻ ഇതു നമ്മെ പഠിപ്പിക്കുന്നു. നൽകിയിരിക്കുന്ന ദാനം നമ്മുടെ സ്വന്തമല്ലെന്നും അതിന്റെ സംരക്ഷണം മാത്രമാണ് നമ്മെ ഏല്പിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നും നാം അറിയുന്നു. എന്നാലും സർഗാത്മകമായ നമ്മുടെ സമർപ്പണം ദൈവ ത്തിന്റെ പദ്ധതിയോടു സഹകരിക്കാൻ നമ്മെ പ്രാപ്തരാക്കുന്ന ഒരു ദാന മാണ്. ഇക്കാരണത്താൽ 'ദമ്പതികളും മാതാപിതാക്കളും മതബോധന ത്തിലെ സജീവപ്രവർത്തകരായി വിലമതിക്കപ്പെടണം. തങ്ങളുടെ കുടും ബത്തിന്റെ സുവിശേഷവത്കരണ കർത്താക്കളെന്ന നിലയിലുള്ള തങ്ങ ളുടെ ദൗത്യത്തെപ്പറ്റി യുവമാതാപിതാക്കളെ പരിശീലിപ്പിക്കുന്നതിൽ കാര്യക്ഷമമായ മാതൃകയെന്ന നിലയിൽ കുടുംബമതാധ്യാപനം വലിയ സഹായമാണ്.'[309]

288. വിശ്വാസത്തിലുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം ഓരോ ശിശുവിനും ചേർന്നതാകണം. എന്തെന്നാൽ പഴയ പഠിപ്പിക്കലുകളും കുറിപ്പടികളും അതേപടി എപ്പോഴും പ്രായോഗികമല്ല. കുട്ടികൾക്ക് പ്രതീകങ്ങളും പ്രായോഗിക പഠനങ്ങളും കഥ കളും വേണം. കൗമാരപ്രായക്കാർക്ക് സാധാരണമായി അധികാരത്തെയും നിയമങ്ങളെയും സംബന്ധിച്ച അഭിപ്രായവ്യത്യാസം ഉണ്ടാകും. അതു കൊണ്ട് അവരുടെ തന്നെ വിശ്വാസാനുഭവത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും സ്വകീയ സൗന്ദര്യംകൊണ്ട് അവരെ ജയിക്കുന്ന ആകർഷകമായ സാക്ഷ്യ ങ്ങൾ നല്കുകയും ചെയ്യുകയെന്നതാണ് ഏറ്റവും നല്ല കാര്യം. കുട്ടികളുടെ വിശ്വാസത്തെ വളർത്തുന്നതിന് ആഗ്രഹിക്കുന്ന മാതാപിതാക്കൾ അവരുടെ വളർച്ചയുടെ രീതിയോട് സൂക്ഷ്മത പുലർത്തുന്നവരായിരിക്കും. എന്തെ ന്നാൽ ആധ്യാത്മികാനുഭവം അടിച്ചേല്പിക്കപ്പെടുന്നതല്ല. പിന്നെയോ സ്വത ന്ത്രമായി നൽകപെടുന്നതാണെന്ന് അവർക്ക് അറിയാം. തങ്ങളുടെ മാതാ പിതാക്കൾക്ക് യഥാർത്ഥത്തിൽ പ്രാർത്ഥന സുപ്രധാന കാര്യമാണെന്ന് കുട്ടി കൾ മനസിലാക്കുകയെന്നത് അത്യാവശ്യമായ കാര്യമാണ്. അതുകൊണ്ട്

കുടുംബപ്രാർത്ഥനയുടെ നിമിഷങ്ങളും ഭക്തികർമ്മങ്ങളും സുവിശേഷ വത്കരണത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മതബോധനക്ലാസിനെക്കാളും മത പ്രഭാഷണത്തെക്കാളും ശക്തമായിരിക്കും. ക്രിസ്തുവിൽ നിന്ന് അകന്നു പോയ കുട്ടികൾക്കുവേണ്ടി മോനിക്കാ പുണ്യവതിയെപ്പോലെ പ്രാർത്ഥന തുടരുന്ന എല്ലാ അമ്മമാരോടും ഞാൻ പ്രത്യേകം നന്ദി പറയുന്നു.

289. കുട്ടികൾക്കു വിശ്വാസം പകർന്നു നല്കുന്ന ജോലി, അതായത് അതിന്റെ പ്രകാശനവും വളർച്ചയും സുഗമമാക്കുന്ന പ്രവൃത്തി മുഴുവൻ കുടും ബത്തെയും അതിന്റെ സുവിശേഷവത്കരണ ദൗത്യത്തിൽ സഹായി ക്കുന്നു. അത് വിശ്വാസത്തെ അവർക്കു ചുറ്റും - കുടുംബവൃത്തത്തിനു പുറത്തുപോലും - സ്വാഭാവികമായി വ്യാപിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു. പ്രേഷി തത്വപരമായ കുടുംബങ്ങളിൽ വളരുന്ന കുട്ടികൾ മിക്കപ്പോഴും മിഷണറി മാരായിത്തീരുന്നു. ഊഷ്മളതയും സൗഹൃദവുമുള്ള കുടുംബങ്ങളിൽ വളർന്നുകൊണ്ട് അവർ ലോകത്തോട് അതേ വിധത്തിൽ ബന്ധപ്പെടാൻ പഠിക്കുന്നു. അവരുടെ വിശ്വാസവും ഉത്തമബോധ്യങ്ങളും ഉപേക്ഷി ക്കാതെ അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നു. യേശു തന്നെ പാപികളോടൊപ്പം ഭക്ഷിക്കു കയും പാനം ചെയ്യുകയും (cf മർക്കോ 2:16; മത്താ 11:19) സമരിയാക്കാരി സ്ത്രീയോടു സംസാരിക്കുകയും (cf യോഹ 4 : 7-26) നിക്കദേമൂസിനെ രാത്രയിൽ സ്വീകരിക്കുകയും (cf യോഹ 3:1-21) തന്റെ പാദത്തിൽ സുഗ ന്ധദ്രവ്യം പൂശാൻ വേശ്യയെ അനുവദിക്കുകയും (cf ലൂക്കാ 7:36-50) ചെയ്തുവെന്നും രോഗികളുടെമേൽ കൈകൾ വയ്ക്കാൻ ശങ്കിച്ചില്ലെന്നും (cf മർക്കാ 1:40-45; 7:33) നമുക്ക് അറിയാം. അവിടത്തെ ശിഷ്യന്മാരെ സംബന്ധിച്ചും ഇതു ശരിയായിരുന്നു. മറ്റുള്ളവരെ അവർ അവജ്ഞയോടെ നോക്കിയില്ല. തങ്ങളുടെ ജനതയുടെ ജീവിതത്തിൽ നിന്ന് മാറി ചെറിയ പ്രബുദ്ധസംഘങ്ങളായി ഒന്നിച്ചു കഴിഞ്ഞില്ല. അധികാരികൾ അവരെ ശല്യ പ്പെടുത്തിയെങ്കിലും അവർ 'എല്ലാ ജനങ്ങളുടെയും' (അപ്പ 2:47; cf 4:21,33; 5:13) പ്രീതിക്കു പാത്രമായി.

290. 'കുടുംബം അങ്ങനെ അജപാലന ദൗത്യത്തിന്റെ പ്രവർത്തകയാ യിത്തീരുന്നു. സുവിശേഷത്തിന്റെ പരസ്യപ്രഘോഷണം വഴിയും അതിനു നല്കുന്ന സാക്ഷ്യത്തിന്റെ വിവിധ രൂപങ്ങളുടെ പൈതൃകം വഴിയും അങ്ങനെയായിത്തീരുന്നു. ദരിദ്രരോടുള്ള ഐക്യദാർഢ്യം, വ്യത്യ സ്ത ജനതകളോടുള്ള തുറവ്, സൃഷ്ടിസംരക്ഷണം, ഏറ്റവും കൂടുതൽ ആവശ്യത്തിൽ കഴിയുന്നവർ ഉൾപ്പെടെ മറ്റു കുടുംബങ്ങളുമായുള്ള ധാർമ്മികവും ഭൗതികവുമായുള്ള ഐക്യദാർഢ്യം, പൊതുനന്മയുടെ വളർച്ചയ്ക്കും നീതിയില്ലാത്ത സാമൂഹിക വ്യവസ്ഥിതികളെ രൂപാന്തര പ്പെടുത്തൽ എന്നിവയെല്ലാം സാക്ഷ്യത്തിന്റെ ഉദാഹരണങ്ങളാണ്. അത് കുടുംബം ജീവിക്കുന്ന പ്രദേശത്തു തുടങ്ങുന്നു. ശാരീരികവും ആധ്യാത്മിക വുമായ കാരുണ്യപ്രവൃത്തികളിലൂടെ നടത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.'[310] ഇതെല്ലാം

നമ്മെ നയിക്കുകയും നിലനിറുത്തുകയും ചെയ്യുന്ന ദൈവപിതാവിന്റെ സ്നേഹത്തിലുള്ള നമ്മുടെ അഗാധമായ ക്രൈസ്തവവിശ്വാസത്തിന്റെ പ്രകാശനമാണ്. യേശുക്രിസ്തുവിന്റെ സമ്പൂർണ സ്വയംദാനത്തിൽ വെളിവാക്കപ്പെട്ട സ്നേഹമാണത്. ഇന്നും നമ്മോടൊപ്പം ജീവിക്കുകയും ഓരോ ഘട്ടത്തിലും ജീവിതത്തിലെ കൊടുംകാറ്റുകളെ ഒന്നിച്ചു നേരിടാൻ നമ്മെ ശക്തരാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ക്രിസ്തുവിന്റെ തന്നെ. എല്ലാ കുടുംബങ്ങളിലും സദ്വാർത്ത നല്ലകാലത്തും മോശമായ കാലത്തും വഴിനീളെയുള്ള പ്രകാശത്തിന്റെ ഉറവിടമെന്ന നിലയിൽ പ്രതിധ്വനിക്കണം. കുടുംബത്തിലുള്ള നമ്മുടെ ജീവിതത്തിന്റെ അനുഭവത്തിൽ നിന്നും നമുക്കെല്ലാവർക്കും ഇങ്ങനെ പറയാൻ കഴിയണം: 'ദൈവത്തിനു ഞങ്ങളോടുള്ള സ്നേഹത്തിൽ വിശ്വസിക്കാൻ ഞങ്ങൾ വരുന്നു' (1 യോഹ 4:16). ഈ അനുഭവത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രമേ കുടുംബങ്ങൾക്കായുള്ള സഭയുടെ അജപാലനശുശ്രൂഷയ്ക്ക് കുടുംബങ്ങളെ ഗൃഹസഭകളും സമൂഹത്തിലെ സുവിശേഷവത്കരണത്തിനുള്ള പുളിമാവും ആക്കിത്തീർക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ.

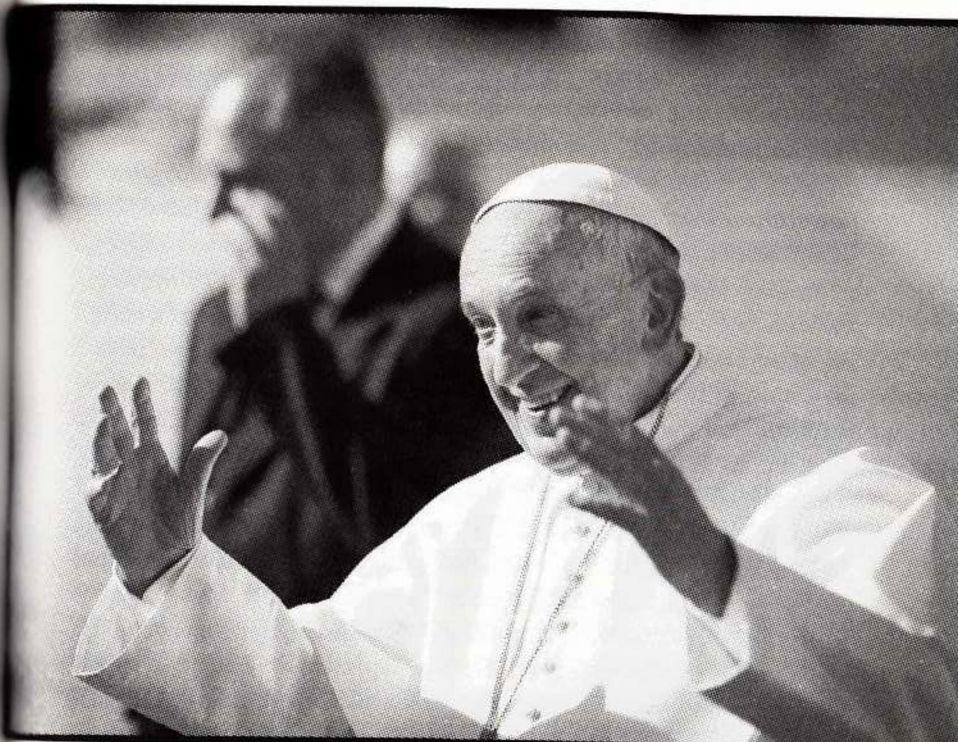

സഭ തന്റെ ഏറ്റവും ദുർബലരായ മക്കളെ ശ്രദ്ധയോടും കരുതലോടും കൂടി സഹഗമിക്കണം. അവർ മുറിവേറ്റതും ദ്രോഹിക്കപ്പെട്ടതുമായ സ്നേഹത്തിന്റെ അടയാളങ്ങൾ കാണിക്കുന്നു. അവരിൽ പ്രത്യാശയും ആത്മധൈര്യവും പുനഃസ്ഥപിച്ചുകൊണ്ടാണ് അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നത്. ഒരു തുറമുഖത്ത് ലൈറ്റ് ഹൗസിൽ നിന്നുള്ള പ്രകാശരശ്മിപോലെ അല്ലെങ്കിൽ വഴിതെറ്റിയവർക്കോ കൊടുങ്കാറ്റിൽ പെട്ടവർക്കോ പ്രകാശം നല്കാൻ ജനങ്ങളുടെയിടയിൽ വഹിക്കപ്പെടുന്ന ടോർച്ചുപോലെ തന്നെ. സഭയുടെ ദൗത്യം മിക്കപ്പോഴും, യുദ്ധരംഗത്തിനടുത്തു സ്ഥാപിച്ച ആശുപത്രിയുടേതിനു സമാനമാണെന്ന കാര്യം നമുക്കു മറക്കാതിരിക്കാം